

PIKAKELAUS LÄNSIMAISEN MAALAUSTAITEEN HISTORIAAN

1. Renesanssi

1400-1550 luvut

Tunnetuimmat taiteilijat: Leonardo Da Vinci, Michelangelo

TYYLIN TUNNISTUS: todenmukainen ihmiskuva, tilan tarkempi käsittely, lahjakkuus ja älykkyys tärkeitä

Leonardo Da Vinci: Mona Lisa

Michelangelo: Aatamin luominen

Botticelli: Venuksen syntymä (1400-luvun loppu)

Barokki:

-taide palveli pääasiassa kirkon tarpeita

Katolisen kirkon tavoitteena oli käyttää barokin voimakasta ja tunnepitoista taidetta vastauskonpuhdistuksen tarkoituksiin

-tunnepitoinen esitystapa (voimakas valon ja varjojen käyttö, rohkeat lyhennykset ja illusionismi (aito tilavaikutelma) tyypillisiä piirteitä)

-porvaristosta merkittävä ostajaryhmä n. 1600-luvulta 1700-luvun puolelle (mm. Ranskassa ja Hollannissa)

-pyrittiin tuottamaan nopeasti kaupaksi meneviä teoksia (kilpailutilanne) .-Pienikokoisia ja täynnä yksityiskohtia

Diego Velázquez (1599-1660): Hovinaiset (1656)

Jan Vermeer (1632-1675): Turbaanipäinen tyttö

Romantiikka:

Syntyi 1700-1800 luvun vaihteessa, realismi syrjäytti 1840, vaikutti aina 1900-luvulle asti.--asiat esitettiin ihannoitavasti. Romanttisesti!

Tyylin tunnistaa voimakkaista väreistä ja vapaasta maalaus tyylistä ja aiheista joita olivat mm. maisemat

Tärkeimmät teokset :

Caspar David Friedrich: *Vaeltaja sumujen yllä (1818)*

Eugene Delacroix 1830: *Vapaus johtaa kansaa*

1800-luvun modernismi:

3. Realismi:

Realismi on suuntaus, joka sijoittui 1800-luvun puoliväliin.

-Alunperin lähtöisin Ranskasta.

- Realistit pyrkivät käyttämään todenmukaista kuvaamistapaa, jolla he kuvasivat jokapäiväisiä hahmoja, tilanteita ja ongelmia, juuri niin kuin ne todellisuudessa olivat.

Ilja Repin 1873: Volgan lautturit

Jean-Francois Millet: sadonkorjaajat

Suomessa: Helene Schjerfbeck 1888: toipilas

Akseli Gallen-Kallela: Aino-triptyykki (kuvitusta Kalevalaan)

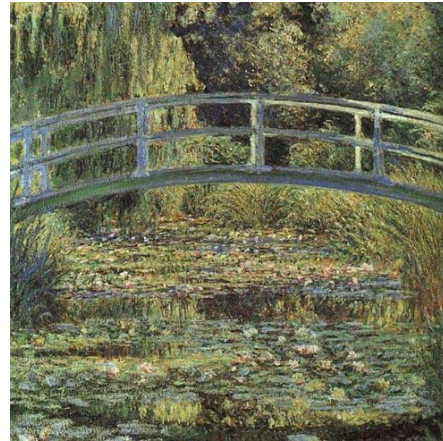
4. Impressionismi:

-syntyi Ranskassa. Vaikutti 1860-luvun lopulta 1900-luvun alkuun. Levisi laajalle, Yhdysvaltoihin saakka.

-tyylille ominaista on viimeistelemätön muotokieli, joka jätti siveltimenvedot näkyviin

Tärkein teos: Claude Monet, Auringon nousu 1872

Claude Monet *Lumpeita*, 1899

Naturalismi

1800-luvun lopulla Ranskassa syntynyt taidesuuntaus

vaikutteita teollistumisesta ja 1800-luvun tieteistä sekä darwinismista

-Eräs realismin suuntaus

-tavoitteena siis mahdollisimman tarkka maailman kuvaus

“äärimmäistä realismia”

-objektiivisuus: ei yhteiskunnallisia tai sosiaalisia merkityksiä

-myös rumuutta voitiin kuvata

-aiheina useimmiten arkipäiväiset tapahtumat ja ihmiset, esimerkiksi työläiset

Akseli Gallen-Kallela: Akka ja kissa (v.1885)

Naturalismi: Eero Järnefelt,
Raatajat rahanalaiset, 1893

Neoimpressionismi

- syntyi 1800-luvun loppu Ranskassa
- Perustajat Georges Seurat ja Paul Signac
- Talonpoikaisväen kuvaamista
- Pyrkivät tarkkaan ja loogiseen ilmaisuun
- Maalaustyylinä divisionismi

Georges Seurat:

Georges Seurat: A Sunday on La Grande Jatte

Kylpijöitä Asnieresissa

Symbolismi:

Milloin?

1800- ja 1900-lukujen vaihteessa

Tärkeimmät taiteilijat:

Paul Gauguin, Edvard Munch, Akseli Gallen-Kallela, Gustav Klimt, Hugo Simberg

Mistä tunnistaa?

symbolien käyttö, ääriviivojen korostaminen, unenomaisuus, aiheet esim. uskonnoista, myyteistä, mystiikasta jne.

Tarkoitus henkisesti:

Vastareaktio todellisuutta kuvaaville tyyliuunnille, kuten realismille. Pyrkimys kuvata alitajuisia, näkymättömiä, näkyjä ja mielikuvia.

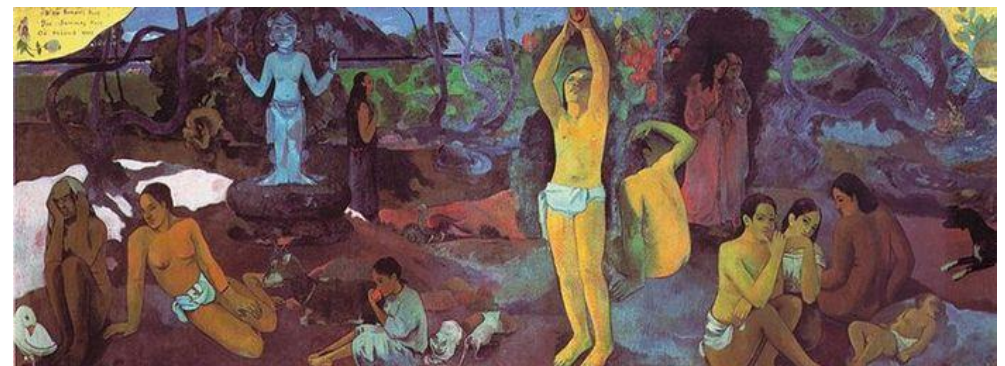
Tärkeät teokset:

Akseli Gallen-Kallela: *Lemminkäisen äiti* (v.1897)

Edvard Munch: Huuto (1893)

Paul Gauguin: *Mistä tulemme? Mitä olemme? Minne menemme?*

1900-LUVUN MODERNISMI

Ekspressionismi:

- syntyi 1900-luvun alku puolella
- Ekspressionismi on tunteita ilmaisevaa taidetta
- vaikutti kuvataiteessa, musiikissa, arkkitehtuurissa ja hieman elokuvissa
- voidaan käyttää voimakkaasti värejä ja voimakasta sivellintyöskentelyä
- Tyyliuunnan tärkein taiteilija oli:

Vincent Van Gogh: Tähtikirkas yö (1889)

Vincent van Gogh: Auringonkukkia (v.1888)

Dadaismi

- Dada oli eurooppalaisten ja amerikkalaisten taiteilijoiden kapinaliike

Liike sai alkunsa vuonna 1916 Sveitsissä, Liike hajosi 1924

- Keskeinen pyrkimys oli asettaa taide kyseenalaiseksi.
- Lisäksi taiteilijat pyrkivät ärsyttämään ihmisiä vastustamalla porvarillisia arvoja ja estetiikkaa,
- moraalisääntöjä sekä annettuja vakiintuneita normeja
- Dadaismia leimasivat anarkismi ja nihilismi

Marcel Duchamp: Suihkulähde (v.1917)

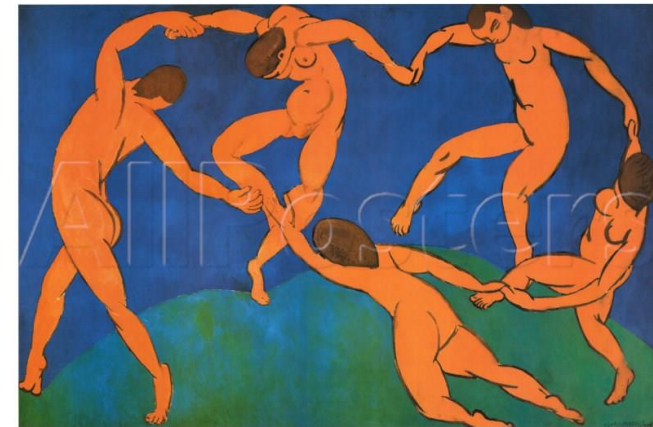
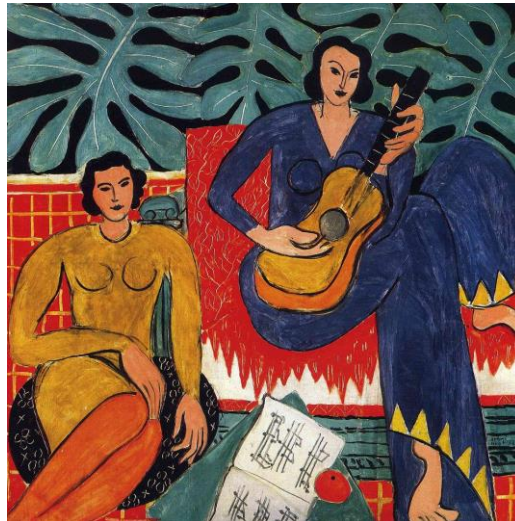

Fauvismi

Fauvismi on ranskalainen ekspressionistinen maalaustaiteen tyylisuunta, jota on nimitetty myös dekoratiiviseksi ekspressionismiksi. Sille ovat ominaisia voimakkaat ja epärealistiset värit, dynaamiset voimakkaat siveltimenvedot, koristeellisuus ja elämänmyönteisyys. Sen merkittävimpiä edustajia olivat mm. ranskalaiset Henri Matisse ja André Derain.

Fauvismi muotoutui 1900-luvun alussa.

Henri Matisse: Musiikki 1910

Kubismi

-1900- luvun alku

-Tärkeimmät taiteilijat olivat Pablo Picasso ja Georges Braque

-Tyylin tunnistaa kuutiomaisesta vaikutelmasta: maalaustyyli koostui pienistä kuutioista, särmistä ja kulmista, tyyli tavoitteli veistoksen kaltaista kolmiulotteisuutta

Kubismin tärkein teos on v.1907

Pablo Picasson Avignonin naiset:

George Braque: Taloja
Léstaquessa ,1908

Picasso: Guernica (1937)

Futurismi

-1900-luvun alussa Italiassa syntynyt taidesuuntaus

-halveksitaan vanhaa ja perinteistä ja se ihanoi kaikkea modernia

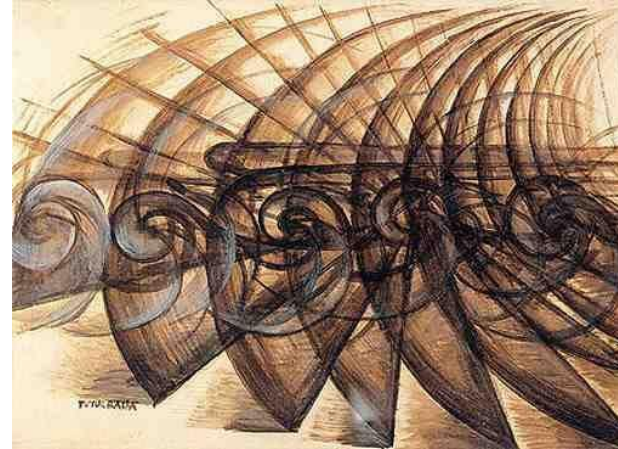
– esimerkiksi koneita, tekniikkaa, vauhtia, sotaa ja siinä pyritään

kuvaamaan nuoruutta ja teknologiaa.

-Futuristit harjoittivat kaikkia taiteen keinoja muun muassa maalaus, kuvanveisto, sisustus, teatteri elokuvat ja runot

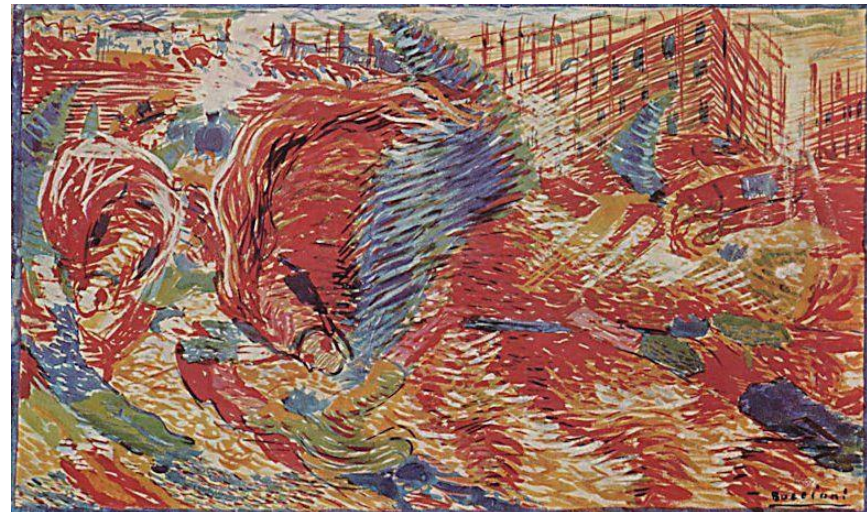
-Filippo Tommaso Marinetti julkaisi ensimmäisen futuristisen manifestin 1909 Figaro-lehdessä

moottoripyörä
1913

GIACOMO BALLA *Nopea*

Umberto Boccioni, *Kaupunki kohoaa*, 1910

Suprematismi

- Abstraktin taiteen suuntaus
  - Saanut nimen Kasimir Malevitšin taiteelliseen methodin mukaan. Ukrainalainen Malevitš esitti vuonna 1915 joukon suprematistisiksi nimittämiään maalauksiaan
  - Tyyllille ominaista geometrian peruskuviot (ympyrät, neliöt, kolmiot yms.)
- Väreinä käytettiin mustaa, harmaata ja kirkkaita perusvärejä

Kasimir Malevitš:
Musta neliö (1915)

Suprematistinen sommitelma, 1916

Surrealismismi

-Alkoi v. 1924 Andre Bretonin aloitteesta

-Huippukausi 1924-1930-l.

-Taiteessa ei esiintynyt mitään yleistä aihepiiriä

-Ei pyritty uudistamaan taidetta tyyllillisesti vaan olemukseltaan

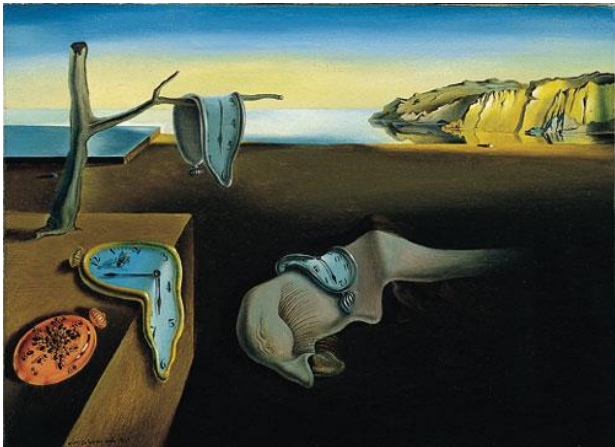
-Haluttiin kuvata ihmisen tiedostamatonta sielunelämää.

-Etsivät tietä sattumien ja unien hallitsemaan "ylitodellisuuteen"

-"Ylitodellisuutta" ei saavuteta loogisen ajattelun avulla vaan mielen tiedottomilla oivalluksilla

-Tunnetuin surrealisti oli Salvador Dali

Muiston pysyvyys (v.1931)

Pyhän Antoniuksen kiusaus (v.1947)

Frida Kahlo: Omakuva (v.1940)

Nykytaide:

Abstrakti ekspressionismi

Tyylilliset ja tekniset ominaispiirteet:

-Spontaani ja raju maalaustapa, jossa värin annetaan hallita muotoa.

-Roiske- tai elemaalauksessa väriä tiputettiin, valutettiin ja roiskittiin yleensä lattialle asetetulle kankaalle.

Tunnetuin taiteilija:

- Roiske- tai elemaalaukset: Jackson Pollock (1912-1956)

Jackson Pollock: Syysrytmejä (1950)

Pop-taide

Aika, paikka ja syntykonteksti?

Poptaide sai alkunsa Englannissa ja Yhdysvalloissa 1950-luvun puolivälissä ja sen huippukautta oli 1960-luku. Suuntauksen synty liittyi taloudelliseen nousuun ja kulutusyhteiskunnan muotoutumiseen. Lontoo ja New York toimivat pop-taiden keskuksina.

Keskeiset pyrkimykset?

Poptaiteilijat pyrkivät teoksissaan rikkomaan rajoja taiteen ja arkipäiväisten esineiden, kuvien ja populaarikulttuurin tuotteiden välillä. Keskeisenä pyrkimyksenä oli myös valmistaa populaaria ja kansantajuista taidetta suurille massoille. Usein pop-taiteessa taiteilijan kädenjälki pyrittiin häivyttämään ja samalla myös herättämään keskustelua siitä mikä on taidetta.

Aiheet?

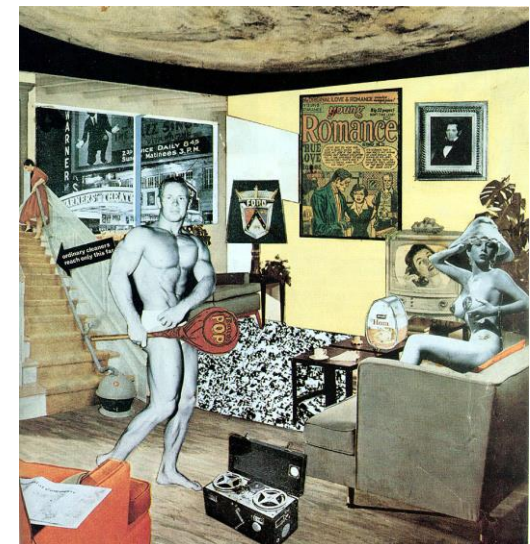
Poptaiteessa taiteilijat hakivat aiheensa mm. sarjakuvista, kuvalehdistä, mainoksista, pakkauksista, viitteestä, elokuvista, pop-musiikista, radiosta ja televisiosta. Ylipäänsä suuntauksen aiheena oli massakulttuuri ja myöhemmin koko amerikkalainen elämänmuoto. Tunnetuin taiteilija oli Andy Warholl.

Andy Warholl : Marilyn Monroe 1962

Richard Hamilton v.1956:

Just what is it that makes
today's homes so different so appealing

Kineettinen ja optinen taide

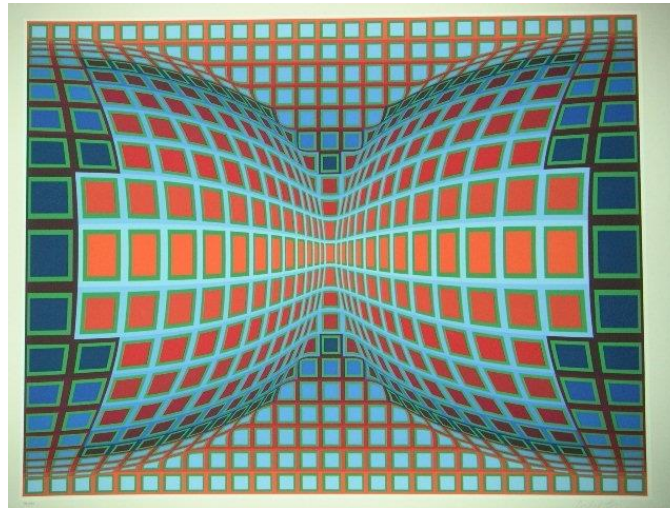
Perustuu liikkuviin osiin teoksissa tai teoksen tarkkailuun eri näkökulmista, optiset illuusiot. Alkoi jo aikaisemmin, mutta vahvistui paljon 1960-luvulla tekniikan kehityksen ansiosta.

Tunnetuin taiteilija: Victor Vasarely

Composition Double Bleu

et Rouge, 1980

Victor Vasarely

Aikajärjestys:

(antiikki)

(keskiaika)

Renessanssi n. 1400-1500l.

Barokki n. 1600-1700

Romantiikka n. 1700-1800

1800-luvun modernismi:

realismi

impressionismi

naturalismi

neoimpressionismi

symbolismi ja syntetismi

naivismi

art nouveau ja jugend

1900-luvun modernismi:

Ekspressionismi

Dadaismi

Fauvismi

kubismi

dadaismi

futurismi

suprematismi

surrealismi

funktionalismi

konstruktivismi

Nykytaide:

Abstrakti ekspressionismi

Pop-taide

Kineettinen ja optinen taide

postmoderni kuvataide